

**ДЕРЖАВНА СЛУЖБА СТАТИСТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ ОБЛІКУ
ТА АУДИТУ**

**КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, ПРАВА ТА
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
науково-педагогічної роботи
Л.Є. Момотюк
«01» вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК2 ФІЛОСОФІЯ

Ступінь вищої освіти **Бакалавр**

Галузь знань **07 Управління та адміністрування**

Спеціальність **071 Облік і оподаткування**

Освітня програма **«Облік, аудит та оподаткування»**

Київ
2022 рік

Робоча програма «Філософія» для студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування», «31» серпня 2022 року - 29 с.

Розробники: Гаврилюк Тетяна Вікторівна, завідувач кафедри філософії, права та соціально-гуманітарних дисциплін, д.філос.н., професор

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії, права та соціально-гуманітарних дисциплін
Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Схвалено Вченою радою фінансово-економічного факультету НАСOA
Протокол від «31 » серпня 2022 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 4	07 «Управління та адміністрування» Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Обов'язкова
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: «Облік, аудит та оподаткування»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр
Загальна кількість годин – 120		1-й
		Лекції
		30 год.
		Практичні, семінарські
		26 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		64 год.
		Індивідуальні завдання
		-
		Вид контролю: іспит
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	Рівень освіти: перший (бакалаврський)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою курсу «**Філософія**» є формування наукового розуміння філософії як квінтесенції духовної культури людства, через залучення студентів до аналізу історичного досвіду світової та української філософської і релігійної думки. Вивчення курсу філософії передбачає опанування знаннями та вміннями, достатніми для забезпечення світоглядної культури майбутніх економістів, здобуття навичок самостійного аналітичного мислення, раціонального філософського підходу до процесів та тенденцій сучасного інформаційного суспільства, що допоможе студенту стати всебічно підготовленим фахівцем, який уміє широко і глибоко мислити, діяти самостійно, відповідати за свої справи і вчинки.

В умовах розбудови в Україні демократії та ринкових відносин, філософія є надзвичайно актуальною, оскільки думка завжди передує діяльності і проектує її.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

- осмислення предмету філософії, її місця в системі вищої освіти та статусу в системі сучасної науки;
- розкриття ролі і значення філософії в загальному розвитку людства;
- набуття навичок аналізу основних концептуальних ідей філософської науки і "вічних проблем" філософії;
- засвоєння основних понять, принципів, законів, категорій і функцій філософії;
- набуття теоретичних уявлень про різноманіття форм людського досвіду та знання, природу мислення, співвідношення істини та заблудження, знання та віри;
- розуміння співвідношення біологічного та соціального в людині, відношення людини до природи, діалектики формування особистості, її свободи та відповідальності;
- вміння творчо інтерпретувати явища сучасного світу, який постійно змінюється, застосовувати набуті філософські знання та принципи правильного мислення в реалізації особистісних позицій;
- розкриття гуманістичної функції філософії у процесі розвитку демократичних засад життя суспільства.

2.3. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- сутність філософії, її структуру та функції;
- історичні типи світогляду;
- історію розвитку філософської думки, у тому числі і в Україні;
- особливості сучасної світової філософії;
- рівні та форми виявлення буття, зокрема, людські виміри проблеми буття;
- походження та сутність, структуру і функції свідомості;

- види, рівні та форми пізнання, їх особливості;
- діалектику пізнання та проблеми істини;
- проблеми філософської антропології;
- проблеми соціальної філософії.

вміти:

- орієнтуватись в загальних філософських концепціях і напрямках;
- самостійно аналізувати світоглядні проблеми сучасності;
- застосовувати діалектичні принципи взаємозв'язку явищ і процесів природного і соціального світу;
- практично застосовувати методи і форми наукового пізнання;
- розуміти сутність внутрішнього світу людини та розглядати її в окресленнях свободи, пошуку та утвердження життєвих сенсів.

2.4. Найменування компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

- ЗК01. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

2.5. Передумови для вивчення дисципліни – наявність системних та ґрунтовних знань шкільної підготовки курсів «Людина та світ», «Загальна історія», «Історія України».

ПРН21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПРН22. Розуміти і реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ПРН23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності у суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

2.6. Результати навчання:

ПРН 17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

3. Програма навчальної дисципліни ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ

Тема 1. Філософія як специфічний тип знання та світогляд

Визначення філософії. Специфіка філософського знання. Предмет філософії. Основні проблеми, які досліджуються філософією в межах її основних розділів. Філософія і процес самопізнання людини. Філософія як світогляд. Наука і філософія. Основні теми і типи філософствування. Основні розділи філософії. Функції філософії: світоглядна, пізнавальна, методологічна, соціально-практична. Філософія та загальнолюдські цінності.

Література:

Базова: [1, 2, 6, 7, 8, 9, 14]

Допоміжна: [1, 2, 4, 12]

Першоджерела: [1, 6]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 2 . Стародавня, середньовічна та епохи Відродження філософії

Історичні типи філософії. Соціально - економічні та духовні передумови виникнення філософії у країнах Стародавнього Сходу (Індія, Китай).

Основні етапи розвитку філософії Стародавньої Індії. її ортодоксальні філософські школи та неортодоксальні, опозиційні до Вед (буддизм, джайнізм, чарвака - локаята). Першоджерела: Веди, Упанішади. Основні етапи розвитку та моральна спрямованість філософії Стародавнього Китаю. (конфуціанство, даосизм, легізм, моїзм).

Філософія Стародавньої Греції та Риму (антична філософія). Основні періоди розвитку античної філософії. Роль античної філософії в історії і культурі людства.

Нові умови історичного розвитку філософії в середні віки. Проблема співвідношення віри і знання, цінностей земного життя і християнського милосердя. Етапи історичного розвитку філософії Середньовіччя: патристика, апологетика, класична патристика, схоластика. Реалізм і номіналізм. Характерні риси (теоцентризм, креаціонізм, есхатологія, провіденціоналізм, теодіцея) середньовічної філософії.

Філософія епохи Відродження. Перехід від геоцентризму до антропоцентризму, формування гуманістичного світогляду. Натурфілософія і започаткування методології механіцизму. Ідеї нового соціального і політичного устрою. Головні досягнення і характерні риси (антропоцентризм, гуманізм, опозиційність до церкви і схоластики, інтерес до держави і суспільства) філософії Відродження.

Література:

Базова: [1, 2, 3, 4, 7, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 9]

Першоджерела: [23]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 3. Філософія Нового часу та доби Просвітництва

Передумови формування філософії Нового часу. Проблема методу. Емпіризм та раціоналізм. Ф.Бекон, Р.Декарт, Б.Спіноза, Дж. Локк, Г. Лейбніц, Д. Юм, Дж. Берклі. Механістичний характер філософії Нового часу. Філософська думка доби Просвітництва. Людина, суспільство, мораль (Ж. Ж. Руссо, Д. Дідро, Вольтер, Ш. Л. Монтеск'є).

Література:

Базова: [1, 2, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 10]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 4. Німецька класична філософія та марксизм

Особливості і соціально-культурні передумови німецької класичної філософії. Творчість І. Канта. “Критика чистого розуму” І.Канта. Структура і рівні пізнання. Явище і “річ у собі”. Практичний розум і категоричний імператив. Автономність “Я” як вихідний пункт філософії І. Фіхте. “Практичне” і “теоретичне” науковчення. Система теоретичної філософії Шеллінга. Природничі науки і натурфілософія. Тотожність мислення і буття. Естетичний ідеалізм Ф. Шеллінга. Основні принципи філософської системи Г. Гегеля. Філософія як самосвідомість абсолютної ідеї. Етапи саморозвитку ідеї. Ідея прогресу. Дух епохи і світова історія. Діалектика свободи та історичної необхідності. Закони діалектики. Антропологізм Л. Фейєрбаха. Людина як єдиний предмет філософії. Критика релігії. Філософія майбутнього як “вічна” релігія. Філософські ідеї К. Маркса і Ф. Енгельса. Антропологія марксизму. Особливості філософського матеріалізму. Історія як об'єктивна закономірність і свідомо діяльність людей. Соціально-класова структура суспільства.

Література:

Базова: [1, 2, 10,14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 16]

Першоджерела: [7, 14, 16, 20]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 5. Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні

Особливості української філософської культури. Міфоепічний світогляд праукраїнського етносу (ІХ-Хіст.). Становлення християнського світогляду на Русі. Двовір'я. Філософія Києво-Руської держави (Х-ХІІ ст.).

Філософські ідеї в братських школах. Острозький культурно-освітній центр. Українські полемісти. Києво-Могилянський колегіум (1632-1701), Києво-Могилянська Академія (1701-1818).

Г.Сковорода – родоначальник української класичної філософії. Українське Просвітництво. Філософська культура українського бароко.

Академічна філософія в Україні ХІХ ст. Український романтизм (Гоголь, Костомаров, Шевченко, Куліш, Юркевич). Київська екзистенційна філософія ХХ ст. (Бердяєв, Шестов, Зеньківський).

Філософські ідеї в Україні в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. (Антонович, Драгоманов, Потебня, Леся Українка, Коцюбинський, Грушевський,

Винниченко, Міхновський, Липинський, Донцов). Філософія української діаспори (Чижевський, Лисяк-Рудницький, Мірчук та ін.) .

Література:

Базова: [1, 2, 5, 6, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 18]

Першоджерела: [11, 18, 31]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 6. Сучасна світова філософія та її основні напрями

Загальна характеристика сучасної світової філософії. Основні напрями: позитивізм, неопозитивізм (логічний, семантичний, лінгвістичний), герменевтика (онтологічна, методологічна, гносеологічна), структуралізм, філософія психоаналізу (фрейдизм, неофрейдизм), „філософія життя», екзистенціалізм, позитивізм, неопозитивізм, постпозитивізм, прагматизм, феноменологія, філософська антропологія, неотомізм, структуралізм, персоналізм та ін.

Головні досягнення сучасної світової філософії та характерні риси: критика класичної та некласичної філософії, ірраціоналізм, сприйняття людського буття як неповторного та індивідуального.

Література:

Базова: [1, 2, 3, 5, 7, 8, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 17, 20]

Першоджерела: [30, 35]

Інформаційні ресурси: [1, 2]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ФІЛОСОФІЯ БУТТЯ ТА ПІЗНАННЯ

Тема 7. Онтологія

Основні онтологічні категорії: буття, існування, світ, субстанція. Основні форми буття. Людське буття. Світ як єдність об'єктивної дійсності і людських сутнісних сил. Категоріальна визначеність світу: цілісність, саморозвиток, конкретна всезагальність. Типологія світу: життєвий світ повсякденного буття, світ культури, світ символів тощо.

Матерія як філософська категорія. Сучасні філософські та наукові підходи до матерії. Матерія і рух. Рух і спокій. Рух і розвиток. Форми руху матерії. Принципи класифікації форм руху матерії. Простір і час як форми буття. Поняття соціального простору і часу.

Відображення як універсальна властивість матерії. Відображення в неживій та живій природі і відображення на соціальному рівні.

Література:

Базова: [1, 2, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 9]

Першоджерела: [6]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 8. Гносеологія

Проблема пізнання у філософії. Форми агностицизму в історії філософії. Основні елементи процесу пізнання: суб'єкт, об'єкт пізнання. Зв'язок практики і пізнання. Види практичної діяльності людей. Функції практики в пізнанні. Єдність чуттєвого та раціонального у пізнанні. Обмеженість сенсуалізму і раціоналізму. Нераціональні операції пізнання: творчість та інтуїція. Істина як процес пізнання та її особливості. Діалектика абсолютної та відносної істини. Догматизм і релятивізм. Істина і помилка (заблудження). Істина і правда. Істина і неправда. Істина і дезінформація. Критерії істини. Проблема розуміння в сучасній філософії. Специфіка, рівні і форми наукового пізнання. Поняття методу. Класифікація методів наукового пізнання та їх характеристика.

Література:

Базова: [1, 2, 6, 7, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 9]

Першоджерела: [5, 12]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 9. Проблема людини в філософії

Проблема людини в історії філософії. Методологічні принципи філософської антропології. Філософські концепції людини: 1) біологізаторські (психологізм, натуралізм, волюнтаризм, натуралістичний дуалізм); 2) соціологізаторські (конвенціоналізм, соціологізм, панлогізм, соціологічний дуалізм); 3) спіритуалістичні (суб'єктивний антропологізм, антропологічний матеріалізм, релігійний антропологізм, спіритуалістичний дуалізм). Основні гіпотези виникнення людини: релігійна (теологічна), космічна, еволюційна та ін. Історичні типи взаємин людини і суспільства. Людина як біосоціальна істота. Співвідношення понять „людина», „індивід», „індивідуальність», „особистість», „особа», „суб'єкт». Вихідні детермінанти життєдіяльності людини: потреба, діяльність, інтерес, ціль. Сутність людини як живої, діяльної, соціальної, мислячої та творчої істоти. Сенс життя людини. Проблема смерті та безсмертя в духовному досвіді людства. Свобода і відповідальність людини. Творчість як фундаментальна основа діяльності людини ХХІ ст.

Література:

Базова: [1, 2, 3, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 9]

Першоджерела: [2, 4, 8]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 10. Філософський аналіз науки

Наука як об'єкт філософського аналізу. Наука як система знань, цінностей, одна із форм суспільної свідомості; наука як виробництво і вид діяльності; соціальний інститут. Місце науки в системі духовної культури. Наука і філософія. Наука і політика. Вплив науки на спосіб життєдіяльності сучасної людини. Світоглядна функція наукової картини світу. Роль науки в розв'язанні глобальних проблем сучасності. Роль науки в гуманізації і дегуманізації життя суспільства. Особливості наукового знання. Діалектика інтеграції і диференціації наук. Перетворення науки на безпосередню

продуктивну силу. Концепція розвитку наукового знання. Боротьба ідей в розвитку науки в умовах сучасної цивілізації.

Література:

Базова: [1, 2, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 9]

Першоджерела: [3, 4, 17]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 11. Зміст і форми філософського вчення про розвиток

Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни, розвиток. Основні форми діалектики: антична, гегелівська, марксистська, екзистенційна, "негативна". Альтернативи діалектики: софізм, еkleктика, метафізика. Основні найбільш загальні закони розвитку об'єктивного і духовного світу: закон єдності і боротьби протилежностей, закон переходу кількісних змін в якісні і навпаки, закон заперечення заперечень. Основні принципи діалектики: об'єктивність, всебічність, системність, історизм, розвиток, взаємозв'язок. Зміст основних онтологічних категорій: одиничне, особливе і загальне. Сутність і явище. Скінченне і нескінченне. Можливість і дійсність. Відносне і абсолютне. Частина і ціле. Зміст і форма. Необхідність, випадковість і свобода. Причина, випадок, взаємодія та ін.. Поняття системи, принцип системності. Системний характер і механізм процесу розвитку. Класифікація (типологія) суперечностей. Соціальні суперечності, їх сутність, структура, особливості. Поняття антагонізму, соціального конфлікту в умовах сучасного розвитку суспільства.

Література:

Базова: [1, 2, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 9]

Першоджерела: [7]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 12. Філософське вчення про свідомість

Поняття "свідомість". Проблема онтологічного статусу свідомості та її суттєві ознаки. Проблема походження свідомості. Основні концепції свідомості (ідеалістичні, дуалістичні, матеріалістичні). Основні характеристики свідомості, її структура, механізм функціонування, основні рівні. Свідомість-соціум-психіка. Свідомість, самосвідомість, мова. Суспільна та індивідуальна свідомість. Суспільна свідомість як відображення і розуміння сутності суспільного буття. Відносна самостійність суспільної свідомості. Структура суспільної свідомості. Види, типи, рівні, форми суспільної свідомості.

Еволюція форм свідомості. Виникнення форм суспільної свідомості, взаємодія та суперечності між ними. Моральна свідомість. Політична та правова свідомість. Естетична свідомість і мистецтво. Релігійна та атеїстична свідомість. Сутність економічної, екологічної та історичної форм суспільної свідомості.

Література:

Базова: [1, 2, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 9]

Першоджерела: [32, 33]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 13. Предмет соціальної філософії. Філософський аналіз суспільства.

Суспільство як об'єкт пізнання. Основні теоретичні концепції розуміння суспільства: релігійно-міфологічна, теологічна (К. Тертуліан, А.Августин, Ф.Аквінський), натуралістична (І.Ньютон, Р.Декарт, Дж. Локк та ін.), ідеалістична (Г.В.Ф.Гегель), діалектико-матеріалістична (К.Маркс, Ф.Енгельс, В.Ленін, Г.Плеханов та ін.), методологічного індивідуалізму (К.Поппер), соціологічна інтерпретація суспільства (О.Конт, Г.Спенсер, Е.Дюркгейм, Б.Малиновський, П.Сорокін, Т.Парсонс, Р.Мертон), феноменологічно-герменевтична (Е.Гуерль, Т.Адорно, Г.Маркузе, Ю.Хабермас), анархізм (П.Прудон, М.Штірнер, П.Кропоткін, П.Лавров, П.Ткачов, М.Бакунін), "екзистенціальна філософія" суспільства (Ф.Достоевський, С.К'єркегор, К.Ясперс, М.Хайдеггер, Ж.Сартр, А.Камю), "філософія життя" і фрейдизм (З.Фрейд, Е.Фромм, Ф.Ніцше), культурологічні концепції (М.Вебер, М.Данилевський, В.Дільтей, Ф.Знанецький, Г.Зіммель, К.Леві-Строс, Е.Кассіер, А.Шопенгауер, О.Шпенглер, А.Тойнбі), технократичні концепції (Р.Арон, З.Бжезинський, Дж.Гелбрейт, Д.Белл, М.Маклюен, У.Ростоу, Д.Фрідмен, Ж.Фураст'є, О.Тоффлер).

Поняття соціального суб'єкта. Людина і суспільство як соціальний суб'єкт. Співвідношення понять «суспільне» і «соціальне». Різновиди соціального суб'єкта (економічний, політичний, моральний, правовий, естетичний, філософський, релігійний) тощо. Рушійні сили історичного розвитку. Суб'єкти суспільного розвитку. Соціально-етнічні спільноти людей та тенденції їхнього розвитку. Розмаїтість поглядів на основи суспільного розвитку. Науковий аналіз суспільства як системи на основі сучасної практики та соціального пізнання. Структура суспільних відносин.

Література:

Базова: [1, 2, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 9]

Першоджерела: [4, 9, 19, 24]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

Тема 14. Соціально-економічна сфера суспільства.

Філософія економіки. Людиновимірний статус економіки. Діалектика культури і виробництва. Основні категорії економіки: господарство, виробництво, праця, гроші, потреба та ін.. Зміст та еволюція поняття "економіка". Політична економія (А.Сміт). Теоретична економія. "Економічна людина": раціональність, аскетизм, бажання. Філософія грошей. Моделі ринкової, планової, змішаної економіки. Процес інформатизації суспільства. Продуктування інтелектуальної продуктивної сили. Постіндустріальне (постекономічне) суспільство. Перспективи інформаційного суспільства.

Література:

Базова: [1, 2, 10, 14]

Допоміжна: [1, 4, 5, 8, 9]

Першоджерела: [4]

Інформаційні ресурси: [1 - 7]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Історія філософії					
Тема 1. Філософія як специфічний тип знання та світогляд	9	2	2		5
Тема 2. Стародавня, середньовічна та епохи Відродження філософії	9	2	4		5
Тема 3. Філософія Нового часу та доби Просвітництва	9	2	2		5
Тема 4. Німецька класична філософія	9	2	2		5
Тема 5. Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні	9	2	2		5
Тема 6. Сучасна світова філософія	9	2	2		5
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>54</i>	<i>12</i>	<i>14</i>		<i>30</i>
Змістовий модуль 2					
Філософія буття та пізнання					
Тема 7. Онтологія	8	2	2		4
Тема 8. Гносеологія	8	2	2		4
Тема 9. Проблема людини в філософії	9	2	2		5
Тема 10. Філософський аналіз науки	9	2	2		5
Тема 11. Зміст і форми філософського вчення про розвиток	9	2	-		5
Тема 12. Філософське вчення про свідомість	9	2	2		5
Тема 13. Предмет соціальної філософії. Філософський аналіз суспільства	7	2	2		3
Тема 14. Соціально-економічна сфера суспільства	7	2	2		3
Разом за змістовним модулем 2	<i>66</i>	<i>16</i>	<i>16</i>		<i>34</i>
Усього годин	<i>120</i>	<i>30</i>	<i>26</i>		<i>64</i>

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	<p>Тема 1. Філософія як специфічний тип знання та світогляд</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>1.1. Специфіка філософського знання. Предмет філософії</p> <p>1.2. Основні функції філософії</p> <p>1.3. Філософія та світогляд</p> <p>1.4. Динаміка світоглядних орієнтацій населення сучасної України</p>	2
2	<p>Тема 2. Філософія стародавнього світу, Середньовіччя та доби Відродження.</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>2.1. Основні риси стародавньої філософії.</p> <p>2.2. Теоцентризм філософії середніх віків.</p> <p>2.3. Гуманізм і натурфілософія епохи Ренесансу.</p>	4
3	<p>Тема 3. Філософія Нового часу та доби Просвітництва.</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>3.1. Нові умови історичного розвитку філософії Нового часу.</p> <p>3.2. Раціоналізм та емпіризм як альтернативні філософські напрями.</p> <p>3.3. Західноєвропейське Просвітництво, його своєрідність і головні риси.</p>	2
4	<p>Тема 4. Німецька класична філософія</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>4.1. Виникнення та утвердження трансцендентальної філософії.</p> <p>4.2. Головні напрями і досягнення німецької класичної філософії.</p> <p>4.3. Сутність і основні положення філософії марксизму</p>	2
5	<p>Тема 5. Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні.</p> <p style="text-align: center;">План:</p> <p>5.1. Самобутність української філософії в контексті світової культури.</p> <p>5.2. Основні періоди та етапи розвитку філософської думки в Україні.</p> <p>5.3. Сучасна українська філософія.</p>	2

6	<p>Тема 6. Сучасна світова філософія та її основні напрями</p> <p>План:</p> <p>6.1. Своєрідність розвитку філософії у ХХ-початку ХХІ ст.</p> <p>6.2. Провідні тенденції західної філософії.</p> <p>6.3. Основні філософські напрямки, школи, концепції.</p>	2
7	<p>Тема 7. Онтологія</p> <p>План:</p> <p>7.1. Генезис категорії «буття».</p> <p>7.2. Буття і субстанція.</p> <p>7.3. Філософське і природничо-наукове розуміння матерії.</p>	2
8	<p>Тема 8. Гносеологія</p> <p>План:</p> <p>8.1. Суб'єкт і об'єкт пізнання, особливості їх взаємодії.</p> <p>8.2. Чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне, абстрактне і конкретне у пізнанні.</p> <p>8.3. Філософське вчення про істину</p>	2
9	<p>Тема 9. Проблема людини у філософії</p> <p>План:</p> <p>9.1. Проблема людини в історії філософської думки.</p> <p>9.2. Філософські концепції природи і сутності людини.</p> <p>9.3. Сенс життя, смерть і безсмертя як універсальні виміри людського існування.</p> <p>9.4. Творчість як фундаментальна основа діяльності людини ХХІ ст.</p>	2
10	<p>Тема 10. Філософський наліз науки</p> <p>План:</p> <p>10.1. Наука як предмет філософського аналізу.</p> <p>10.2. Закономірності розвитку науки.</p> <p>10.3. Наука як соціальна система.</p> <p>10.4. Структура науки.</p>	2
11	<p>Тема 11. Зміст і форми філософського вчення про розвиток.</p> <p>11.1. Форми розвитку суспільства: прогрес та регрес.</p> <p>11.2. Діалектика та її основні принципи.</p> <p>11.3. Основні закони діалектики.</p> <p>11.4. Категорії діалектики</p>	2
12	<p>Тема 12. Філософське вчення про свідомість.</p> <p>12.1. Філософська сутність проблеми свідомості.</p> <p>12.2. Свідомість, самосвідомість, мова.</p> <p>12.3. Суспільна та індивідуальна свідомість.</p> <p>12.4. Свідоме та несвідоме.</p>	2

13	Тема 13. Філософський аналіз суспільства 13.1.Суспільство як об'єкт пізнання. 13.2.Соціальна структура суспільства. 13.3.Рушійні сили історичного розвитку. 13.4.Історична різноманітність і єдність суспільства. 13.5.Формація і цивілізація.	2
14	Тема 14. Соціально-економічна сфера суспільства. 14.1.Сутність і проблемна сфера філософії економіки. 14.2.Зміст та еволюція поняття «економіка». 14.3.Філософія грошей. 14.4.Економіка та економічна теорія в інформаційному суспільстві	2
Разом		30

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1: Філософія як специфічний тип знання і світогляд План 1.1.Специфіка філософського осмислення світу. 1.2.Предмет філософії та її основні проблеми. 1.3.Поняття та основні проблеми світогляду. 1.4.Структура світогляду. 1.5.Головні історичні системи світогляду. 1.6.Історичні типи світогляду	2
2	Тема 2: Філософія стародавнього світу, Середньовіччя та епохи Відродження. План 2.1.Міфологічно-релігійна зумовленість філософії стародавньої Індії. 2.2. Моральна спрямованість філософії стародавнього Китаю. 2.3.Космоцентризм античної філософії. 2.4.Теоцентризм філософії середніх віків. 2.5.Гуманізм і натурфілософія епохи Ренесансу.	2
3	Тема 3: Філософія Нового часу та доби Відродження. План 3.1.Наукова революція XVI – XVII ст. та її вплив на розвиток філософії. 3.2.Типологія заблудження людського розуму Ф.Бекона. 3.3.Дуалізм філософії Р. Декарта, його вчення про вроджені ідеї та дедуктивний метод. 3.4.Теорія пізнання Дж.Локка. 3.5.Філософія Спінози. Ідея гілозоїзму. 3.6.Сутність філософії Г.Лейбніца.	2

	3.7.Людина і суспільство в філософії Просвітництва.	
4	<p>Тема 4: Німецька класична філософія</p> <p>План</p> <p>4.1.Загальна характеристика епохи та основні положення німецької класичної філософії.</p> <p>4.2.Теорія пізнання та етичні погляди І.Канта.</p> <p>4.3.Об’єктивний ідеалізм Г.Гегеля. Діалектика та принципи історизму. Суперечність між методом та системою.</p> <p>4.4.Антропологічний матеріалізм та психологічний аналіз сутності релігії Л.Фейербаха.</p> <p>4.5.Суб’єктивний ідеалізм та діалектика у філософії Й.Фіхте.</p> <p>4.6.“Філософія тотожності” законів природи і мислення Ф. Шеллінга.</p>	2
5	<p>Тема 5: Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні.</p> <p>План</p> <p>5.1.Філософія періоду Київської Русі. “Слово про закон і благодать Іларіона”.</p> <p>5.2.Філософія Г.Сковороди. “Діалог. Ім’я йому – Потоп Зміїний”.</p> <p>5.3.Професори Києво-Могилянської академії: І.Гізель, Т.Прокопович, Г.Щербацький.</p> <p>5.4.Філософські ідеї Т.Шевченка.</p> <p>5.5. Філософські погляди М.Драгоманова, І.Франко, Л.Українки.</p>	2
6	<p>Тема 6: Сучасна світова філософія та її основні напрями.</p> <p>План</p> <p>6.1.Загальна оцінка і відмінні риси сучасної філософії, етапи її становлення.</p> <p>6.2.Позитивізм Конта та Спенсера.</p> <p>6.3.Філософія махізму та емпіріокритицизму Маха, Авенаріуса. Логічний позитивізм.</p> <p>6.4.Філософія езистенціалізму.</p> <p>6.5.Філософія життя.</p> <p>6.6.Філософія неотомізму.</p> <p>6.7.Філософія прагматизму.</p>	2
7	<p>Тема 7: Онтологія</p> <p>План</p> <p>7.1.Філософський зміст проблеми буття.</p> <p>7.2.Проблема субстанції в філософії: монізм, дуалізм, плюралізм.</p>	2

	<p>7.3.Матерія та її суттєві ознаки: цілісність, невичерпність, мінливість, системність.</p> <p>7.4.Спосіб і форми буття матерії.</p> <p>7.5.Проблеми свідомості в філософії. Біологічне і соціальне у свідомості.</p>	
8	<p>Тема 8: Гносеологія</p> <p>План</p> <p>8.1.Теорія пізнання та її сутність.</p> <p>8.2.Чуттєве пізнання і його форми.</p> <p>8.3.Раціональне (логічне) пізнання і його форми.</p> <p>8.4.Раціоналізм та сенсуалізм у пізнанні.</p> <p>8.5.Поняття істини та заблудження у пізнанні.</p>	2
9	<p>Тема 9: Проблема людини у філософії</p> <p>План</p> <p>9.1.Актуальність філософського вивчення людини.</p> <p>9.2.Філософські концепції людини.</p> <p>9.3.Проблема походження людини.</p> <p>9.4.Проблема сенсу життя людини.</p> <p>9.5.Філософський зміст понять “особа”, “індивід”, “індивідуальність”</p>	2
10	<p>Тема 10: Філософський аналіз науки</p> <p>План</p> <p>10.1.Наука як предмет філософського аналізу.</p> <p>10.2.Наука як суспільний феномен: структура, тенденції розвитку.</p> <p>10.3.Наука як соціальна система.</p> <p>10.4.Закономірності розвитку сучасної науки.</p>	2
11	<p>Тема 11: Зміст і форми філософського вчення про розвиток.</p> <p>План</p> <p>11.1. Діалектика як вчення про розвиток.</p> <p>11.2. Основні форми діалектики.</p> <p>11.3. Основні принципи, категорії та закони діалектики.</p> <p>11.4. Альтернативи діалектики.</p>	-
12	<p>Тема 12: Філософське вчення про свідомість</p> <p>План</p> <p>12.1.Філософська сутність проблеми свідомості.</p> <p>12.2.Походження та поняття свідомості.</p> <p>12.3.Структура свідомості.</p> <p>12.4.Основні функції свідомості.</p> <p>12.5.Свідомість, самосвідомість, мова.</p> <p>12.6.Суспільна та індивідуальна свідомість.</p> <p>12.7.Свідоме і несвідоме.</p>	2
13	<p>Тема 13: Філософський аналіз суспільства</p> <p>13.1.Суспільство як об’єкт пізнання.</p>	2

	<p>13.2.Поняття соціальної структури суспільства. Соціум – спосіб життя.</p> <p>13.3.Матеріальні умови суспільного життя: природне середовище, зростання і цільність народонаселення, матеріальне виробництво.</p> <p>13.4.Історична різноманітність і єдність суспільства.</p> <p>13.5.Формація і цивілізація.</p> <p>13.6.Історичні форми спільності людей і рід. Плем'я, народність, нація, сім'я, життя та функції.</p> <p>13.7.Соціальна структура суспільства в Україні.</p>	
4	<p>Тема 14: Соціально-економічна сфера суспільства</p> <p>План</p> <p>14.1.Особливості філософського виміру економічного життя.</p> <p>14.2. Зміст та еволюція поняття «економіка».</p> <p>14.3..«Економічна людина»: сутність і проблеми.</p> <p>14.4. Філософія грошей.</p>	2
	Разом	26

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Тема 1:Філософія як специфічний тип знання та світогляд</p> <p>План:</p> <p>1.1.Джерела та особливості філософського знання</p> <p>1.2.Співвідношення: міф-релігія- філософія-наука</p> <p>1.3.Світогляд: його функції та структура</p>	5
2	<p>Тема 2: Філософія Стародавнього світу</p> <p>План:</p> <p>2.1.Основні течії індійської філософії.</p> <p>2.2.Конфуціанство: історія та сучасність.</p> <p>2.3.Даосизм.</p> <p>2.4.Класична арабська філософія</p> <p>2.5.Космоцентризм досократиків</p>	5
3.	<p>Тема 3: Філософія Нового часу та доби Просвітництва</p> <p>План:</p> <p>3.1.Соціальна філософія Томаса Гоббса</p> <p>3.2.Філософія Бенедикта Спінози</p> <p>3.4.Філософські погляди Джона Локка</p> <p>3.5.Філософські ідеї Готфріда Лейбніца</p> <p>3.6.Філософські погляди Вольтера</p> <p>3.7.Французькі матеріалісти 18 ст.</p>	5
4	<p>Тема 4: Німецька класична філософія</p> <p>План:</p>	5

	<p>4.1. Просвітництво в Німеччині</p> <p>4.2. Ідея історичної еволюції Йоганна Гредера та Іммануїла Кантра</p> <p>4.3. Теорія романтизму Фрідріха Шлегеля</p> <p>4.4. Проблема людського розуму Мартіна Лютера</p>	
5	<p>Тема 5: Традиції та особливості розвитку філософської думки в Україні</p> <p>План:</p> <p>5.1. Філософські проблеми мовлення та мови О.Потебні</p> <p>5.2. Соціальна філософія Михайла Драгоманова</p> <p>5.3. Позитивна філософія Івана Франка</p> <p>5.4. Емпіріокритична філософія Володимира Лесевича</p> <p>5.6. Ноосферна концепція Володимира Вернадського</p> <p>5.7. Філософія української діаспори</p>	5
6	<p>Тема 6: Сучасна західна філософія</p> <p>План:</p> <p>6.1. Основні риси та напрямки філософії сучасного Заходу</p> <p>6.2. Неопозитивізм.</p> <p>6.3. Структуралізм</p> <p>6.4. Герменевтика</p> <p>6.5. Російська релігійна філософія</p> <p>6.6. Філософія життя.</p>	5
	<p>Теми рефератів за змістовним модулем 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і роль філософії у суспільстві. 2. Філософія як теоретична основа світогляду. 3. Світогляд, його структура та історичні типи. 4. Світоглядні орієнтації населення сучасної України. 5. Специфіка міфологічного та релігійного світоглядів. 6. Філософія і наука, їх співвідношення. 7. Основне питання філософії. 8. Особливості філософії Стародавньої Індії і Стародавнього Китаю. 9. Антична філософія: основні риси. 10. Філософія Середньовіччя: загальна характеристика. 11. Філософія епохи Відродження і Нового часу: загальна характеристика. 12. Філософія епохи Просвітництва: загальна характеристика. 13. Класична німецька філософія: загальна характеристика. 14. Основні ідеї теорії пізнання І.Канта. 15. Метод і система філософії Г. Гегеля. 16. Антропологічна філософія Л.Фейербаха. 17. Марксистська філософія: сучасне осмислення основних положень. 	

	<p>18.Позитивізм і неопозитивізм: основні ідеї.</p> <p>19."Філософія життя" - формування нової філософської парадигми.</p> <p>20.Філософська антропологія як напрямок сучасної філософії.</p> <p>21.Екзистенціалізм: загальна характеристика.</p> <p>22.Класичний психоаналіз та неофрейдизм: загальна характеристика.</p> <p>23.Українська філософія як культурно-історичний феномен.</p>	
7	<p>Тема7 : Філософія буття</p> <p>План:</p> <p>7.1.Філософський зміст проблеми буття.</p> <p>7.2.Категорія буття: її смисл і специфіка.</p> <p>7.3.Буття і небуття.</p> <p>7.4.Буття і сутність.</p> <p>7.5.Діалектика основних форм буття.</p> <p>7.6.Проблематичність людського буття.</p>	4
8	<p>Тема 8: Філософія пізнання (гносеологія)</p> <p>План:</p> <p>8.1.Проблема відмінності «практики» та «виробництва»</p> <p>8.2.Співвідношення практики і праці</p> <p>8.3.Специфіка практики як способу освоєння світу.</p> <p>8.4.Взаємозв'язок практичної і теоретичної діяльності</p>	4
9	<p>Тема: Проблема людини у філософії</p> <p>План:</p> <p>9.1.Людина в історії філософської думки.</p> <p>9.2.Суть філософської антропології.</p> <p>9.3.Соціально-діяльна суть людини.</p> <p>9.4.Проблема взаємозв'язку природного і соціального в людині</p> <p>9.5.Проблема розвитку індивід – індивідуальність - особистість</p>	5
10	<p>Тема10 : Філософський аналіз науки</p> <p>План:</p> <p>10.1.Натуралістично-позитивістські ідеї початку ХХ століття</p> <p>1-.2.Наукове пізнання як вид духовної діяльності та спосіб теоретичного освоєння дійсності</p> <p>10.3.Концепція і теорія наукового пізнання</p> <p>10.4.Філософія і сучасна методологія науки.</p>	5
11	<p>Тема 11: Зміст і форми філософського вчення про розвиток</p> <p>План:</p> <p>11.1.Античні уявлення про розвиток.</p>	5

	<p>11.2.Сутність основних категорій, що характеризують діалектику як теорію розвитку.</p> <p>11.3.Діалектична суперечність як джерело розвитку.</p> <p>11.4.«Негативна» діалектика: сутність, основні положення і принципи</p>	
12	<p>Тема 12: Філософське вчення про свідомість</p> <p>План:</p> <p>12.1.Вторинність свідомості та її залежність від матерії.</p> <p>12.2.Виникнення і розвиток психіки як форм відображення дійсності.</p> <p>12.3.Проблема «діалогу» людини і комп'ютерних систем.</p> <p>12.4.Структура свідомості та її основні рівні</p>	5
13	<p>Тема 13: Філософський аналіз суспільства</p> <p>План:</p> <p>13.1.Сутність, структура та функції політичної системи.</p> <p>13.2.Духовне життя суспільства та його структура</p> <p>13.3.Сучасні концепції про типологію суспільного поступу.</p> <p>13.4.Основні засади сенсу історії.</p> <p>13.5.Єдність природи і суспільства.</p>	3
14	<p>Тема 14: Соціально-економічна сфера суспільства.</p> <p>План:</p> <p>14.1.Метафізика економіки: реальність та віртуальність.</p> <p>14.2.Філософія господарства та економічна наука.</p> <p>14.3.Фізична економія: світоглядний феномен</p> <p>14.4.Філософія економічного консерватизму.</p>	4
	<p>Теми рефератів за змістовним модулем 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософський сенс проблеми буття. 2. Філософське і природничо-наукове розуміння матерії. 3. Рух, простір і час як атрибути матерії. 4. Проблема свідомості у філософії. 5. Структура свідомості. 6. Основні рівні та функції свідомості. 7. Свідомість і мислення. Проблема ідеального. 8. Діалектика та її альтернативи. 9. Основні закони діалектики. 10.Філософський зміст поняття "закон". 11.Категорії діалектики як універсальні форми мислення. 12.Основні концепції про природу і сутність людини. 13.Суб'єкт і об'єкт пізнання, особливості їх взаємодії. 14.Пізнавальний процес як єдність чуттєвого та раціонального. 15.Проблема істини у філософії. 	

	<p>16. "Абсолютна" і "відносна" істина: сутність взаємозв'язку.</p> <p>17. Проблема критеріїв істини.</p> <p>18. Практика - основа, ціль пізнання і критерій істини.</p> <p>19. Основні методи наукового пізнання.</p> <p>20. Основні форми наукового пізнання / ідея, проблема, концепція, гіпотеза, наукова теорія /.</p> <p>21. Поняття методу і методології.</p> <p>22. Специфіка соціального пізнання.</p> <p>23. Поняття суспільства. Розвиток суспільства як природно-історичний процес.</p> <p>24. Природа як передумова розвитку людини і суспільства.</p> <p>25. Проблема сенсу історії та її цінностей.</p> <p>26. Народнонаселення як передумова і суб'єкт історичного процесу.</p> <p>27. Екологічні проблеми сучасності та шляхи їх розв'язання.</p> <p>28. Соціальна структура суспільства.</p> <p>29. Нація як соціальний феномен.</p> <p>30. Концепції соціальної стратифікації і соціальної мобільності.</p> <p>31. Поняття суспільно-економічної формації та цивілізації.</p> <p>32. Базис і надбудова суспільства.</p> <p>33. Рушійні сили і суб'єкти історичного процесу.</p> <p>34. Проблема періодизації соціальної історії: "формаційний" і "цивілізаційний" підходи.</p> <p>35. Особистість як продукт суспільного розвитку.</p> <p>36. Спосіб виробництва матеріальних благ та його структура.</p> <p>37. Продуктивні сили і виробничі відносини, їх сутність та структура.</p> <p>38. Науково-технічна революція: сутність, закономірності та соціальні наслідки.</p> <p>39. "Правова держава" і "громадянське суспільство": філософський зміст понять.</p> <p>40. Поняття ідеології, її роль в суспільстві.</p> <p>41. Співвідношення соціальної психології і ідеології.</p> <p>42. Сутність духовного життя суспільства.</p> <p>43. Суспільна свідомість та її структура.</p> <p>44. Основні форми суспільної свідомості.</p> <p>45. Філософія як форма суспільної свідомості.</p> <p>46. Структура і функції культури.</p> <p>47. Основні концепції походження культури.</p>	
Разом		64

8. Методи навчання:

Для досягнення мети та завдань курсу, впродовж лекційних та семінарських занять передбачено застосування наступних методів навчання:

- 1) За джерелом інформації:
  - *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), лабораторні роботи, пояснення, розповідь, бесіда.
  - *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
  - *Практичні*: вправи.
- 2) За логікою передачі і сприймання навчальних матеріалів: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- 3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
- 4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

2) Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Відповідно до Положення про організацію навчання студентів НАСОА за індивідуальним графіком, студенти 1 курсу першого (бакалаврського) рівня у разі неможливості відвідувати заняття з поважних причин, що підтверджено відповідними документами, мають змогу отримати індивідуальний графік навчання, що дає їм право, визначеним у п.2.2 Положення, бути відсутніми на лекційних, семінарських та практичних заняттях та передбачає самостійне опрацювання студентом навчального матеріалу з відповідних дисциплін.

Студент, який має право на індивідуальний графік навчання, протягом перших двох тижнів нового семестру складає графік за визначеною формою (додаток 2 до Положення), погоджує його з кожним викладачем дисциплін, передбачених навчальним планом відповідного семестру.

Студенти, що навчаються за індивідуальним графіком повинні своєчасно та в повному обсязі виконувати завдання поточного і модульного контролів на платформі Moodle. Виконання індивідуального графіку навчання є підставою для допущення студента до екзаменаційної сесії на загальних підставах.

Консультавання студентів, як мають індивідуальний графік навчання, здійснюється за семестровим графіком консультацій викладача. Окремий час консультавання цих студентів не передбачено.

За виконання індивідуального графіку навчання відповідає студент.

9. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи

оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання індивідуальних завдань, за модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в електронному вигляді або з використанням роздрукованих завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, реферат.
- *Комп'ютерного контролю*: тестові програми.
- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних і індивідуальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

Поточний контроль: основними формами поточного контролю є відповіді студентів на семінарських заняттях, розв'язання тестових та ситуаційних завдань на платформі Moodle.

Студент може отримати максимально 24 бали за виконання завдань змістовного модуля 1 (по 4 бали окремо за Темами 1-6 змістовного модуля): усна відповідь на вибіркове питання до самостійного вивчення – 1 бал; розв'язання тестового завдання – 2 бали; розв'язання ситуаційного завдання – 1 бал.

Студент може отримати максимально 32 бали за виконання завдань змістовного модуля 2 (по 4 бали окремо за Темами 7 - 14): усна відповідь на вибіркове питання до самостійного вивчення – 1 бал; розв'язання тестового завдання – 2 бали; розв'язання ситуаційного завдання – 1 бал.

За несвоєчасне виконання завдань поточного контролю, зокрема письмову відповідь на вибіркове питання до самостійного вивчення та розв'язання ситуаційних завдань, знімається по 0,5 балів за кожне завдання.

У разі недостатньої кількості балів за поточний контроль студент може отримати додатково по 5 балів за кожен змістовний модуль за умови виконання індивідуального завдання у формі реферату з обов'язковим захистом під час

проведення викладачем консультацій з дисципліни згідно затвердженого графіку.

Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОА та Положення про академічну доброчесність у НАСОА у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОА, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми».

Модульний контроль: дві модульні контрольні роботи у формі тестування на платформі Moodle. Студент може отримати максимально по 7 балів за кожну модульну контрольну роботу. Сумарно 14 балів за модульний контроль.

За несвоєчасне виконання завдань модульного контролю знімається по 3 бали за кожну модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль: іспит у формі підсумкового тесту на платформі Moodle. Студент може отримати максимально 30 балів.

За результатами семестру студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю студент отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 49 балів, то студент вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом з дисципліни «Філософія» і направляє на повторний курс вивчення дисципліни.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни, де зазначено види контролю і кількість балів за видами. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано нижче у таблицях.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для іспиту

Усні відповіді, самостійна (індивідуальна) робота та модульний контроль																Підсумковий контроль	Сума
Змістовний модуль №1							Змістовний модуль №2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МК	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	МК		
4	4	4	4	4	4	7	4	4	4	4	4	4	4	4	7	30	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійної роботи студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ілюстративні комп'ютерні дидактичні матеріали, які розроблені на кафедрі, а саме:

1. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня » / Укладач Т.В. Гаврилюк. Київ: НАСОА, 2022. (в електронній формі, розміщений на платформі Moodle).

2. Методичні рекомендації для підготовки до семінарських (практичних) для студентів усіх спеціальностей всіх форм навчання першого (бакалаврського) рівня / Уклад.: Гаврилюк Т.В. - К.: НАСОА, 2021. - 24 с.

3. Методичні рекомендації для самостійної роботи з дисципліни «Філософія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / Укладач Т.В. Гаврилюк. Київ: НАСОА, 2022.

4. Тести для самоперевірки, завдання для поточного (модульного) та підсумкового контролю знань здобувачів (в електронній формі, розміщені на платформі Moodle).

12. Рекомендована література

Базова

1. Гільдебранд Д. Що таке філософія? – Львів : Колесо, 2008. – 244 с.
2. Гаврилюк Т. В. Філософія: програма обов'язкової дисципліни для студентів усіх спеціальностей всіх форм навчання. Київ: НАСОА, 2022
3. Гринів О. Історія української філософії / Олег Гринів. – Львів : Тріада плюс, 2015. – 364 с.
4. Ортега-і-Гасет Х. «Вибрані твори». — К. : Основи, 1994.
5. Тімченко О. Філософія : навчальний посібник для студентів усіх напрямів підготовки / О.П. Тімченко та ін. ; за заг. ред. О.П. Тімченка. – Львів: Растр-7, 2015. – 359 с.
6. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
7. Філософія [Електронний ресурс]: навч. посіб / Ю.М. Вільчинський, Л.В. Северин-Мрачковська, О.Б. Гавєвська та ін. – Київ: КНЕУ, 2019. – 368 с.
8. Філософія: Навчальний посібник. Восьме видання. /За ред. І.Ф.Надольного. - К., 2006.

Допоміжна

1. Баумейстер А. Буття і благо : монографія / Андрій Баумейстер. – Вінниця : Т.П. Барановська, 2014. – 417 с.
2. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття : вибрані філософські етюди / Андрій Баумейстер. – Київ : Дух і літера, 2012. – 473 с.
3. Бурдьє П. Практичний глузд / П'єр Бурдьє ; переклад з французької Оксани Йосипенко, Сергія Йосипенка, Андрія Дондюка; за ред. Сергія Йосипенка. – Київ : Український центр духовної культури, 2003. – 528 с.
4. Грані людського буття : позитивні та негативні виміри антропокультурного : монографія / Є.І. Андрос та ін. – Київ : Наукова думка, 2010. – 349 с.
5. Гудінг Д. Світогляд : для чого ми живемо і яке наше місце у світі / Д. Гудінг, Дж. Леннокс ; груповий пер. з рос. зі звіркою з англ. оригіналом під заг. ред. М. А. Жукалюка. К. : Укр. Біблійне Тов-во, 2003. – 416 с.
6. Гуссерль Е. Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія. Вступ до феноменологічної філософії // Філософська думка. – 2002. - № 3. – С. 134-149.
7. Карась А. Міфотворчість як соціокультурна проблема розуміння і раціональності // Вісник Київського національного університету імені Т. Шевченка. Філософія, політологія. – 2001. Вип. 33. – С. 25-38.
8. Кавалеров А. Цінність у соціокультурній трансформації / А.А. Кавалеров. – Одеса : Астропринт, 2001. – 220 с.
9. Кримський С. Під сигнатурою Софії / Сергій Кримський. – К. : Вид. дім «КиєвоМогилянська академія», 2008. – 367 с.
10. Кримський С. Запити філософських смислів / Сергій Борисович Кримський. – К. : Вид. ПАРАПАН, 2003. – 240 с.

11. Кульчицький О. Основи філософії і філософічних наук / Олександр Кульчицький ; матеріали упорядкував і здійснив наукову редакцію Анатолій Карась. – Мюнхен ; Львів : Український вільний університет, 1995. – 164 с.
12. Людина в сучасному світі : колективна монографія : в трьох книгах / за загальною редакцією В.П. Мельника. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2012.
13. Мірчук І. Філософські студії / за ред. М. Шафовала, Р. Яремка. – Мюнхен, 2006. – 582 с.
14. Нідельман Я. Серце філософії / пер. з англ. Олега Кіндія. – Львів : Літопис, 2000. – 286 с.
15. Онтологія людини : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.В. Лях та ін. ; за редакцією В.В. Ляха, Л.І. Мозгового. – Слов'янськ, 2004. – 229 с.
16. Рьод В. Шлях філософії : з XVII по XIX століття : посібник / Вольфганг Рьод ; пер. з нім. В.М. Терлецького, О.І. Ведрова. – Київ : Дух і літера, 2009. – 386 с.
17. Рьод В. Шлях філософії : XIX-XX століття : посібник / Вольфганг Рьод ; переклад з німецької М.Д. Култаєвої, В.І. Кебуладзе, В.М. Терлецького. – Київ : Дух і літера, 2010. – 366 с.
18. Сковорода Г. Розмова про істинне щастя / Г.С. Сковорода ; пер. укр. мовою, примітки В.О. Шевчука. – Харків : Прапор, 2002. – 270 с.
19. Тейлор Ч. Етика автентичності / Чарльз Тейлор ; пер. з англ. і заг. ред. Андрій Васильченко. – Київ : Дух і літера, 2013. – 125 с.
20. Франк С. Філософія і релігія // Рижак Л. Хрестоматія : Філософія як рефлексія духу. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – С. 23–44.

Першоджерела

1. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму. – К., 1994.
2. Гадамер Г. Істина і метод. Основи філософської герменевтики: в 2-х т. К., 2000.
3. Гельвецій К. Про людину, її розумові здібності та виховання. – К., 1994.
4. Гоббс Т. Левіафан, або суть, будова і повноваження держави церковної і цивільної. – К., 2000.
5. Грушевський М.С. Хто такі українці і чого вони хочуть. – К., 1991.
6. Декарт Р. Міркування про метод, щоб правильно спрямовувати свій розум і
7. відшукати істину в науках. – К., 2001.
8. Енгельс Ф. Людвіг Феєрбах і кінець класичної німецької філософії / Маркс К., Енгельс Ф. Твори. – Т. 21.
9. Кант І. Критика чистого розуму. – К., 2000.
10. Кун Т. Структура наукових революцій. – К., 2001.
11. Липинський. Лист до братів хліборобів. – Відень, 1926.
12. Макіавеллі М. Державець. – К., 2003.
13. Маркс К. Економічно-філософські рукописи 1844 року. // Маркс К., Енгельс Ф. Твори. Т. 42. – К., 1980.
14. Платон. Держава. – К., 2000.
15. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. Тв. в 2-х т. – К., 1994. – Т. 2.
16. Руссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду, або принципи політичного права. – К.,

2001.

17. Тойнбі Арнольд Дж. Дослідження історії. – К., 1995.
18. Тоффлер А. Третя хвиля. – К.: Вид. дім «Всесвіт», 2000.
19. Франко І. Про суспільний поступ. – К, 1990.
20. Фройд З. Вступ до психоаналізу. – К., 1998.

13. Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
2. Філософія: навчальні матеріали онлайн: <https://pidruchniki.com/filosofiya>
3. Бібліотеки та інформаційні центри України (наук. Бібліотека ім. Вернадського). <http://www.nbuv.gov.ua/portal/libukr.html>
4. Філософія – Політологія: Онлайн: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-10.html>
5. Інститут філософії ім. Г.С. Сковороди.. <https://www.filosof.com.ua>